

Posudek diplomové práce

Autor: Jiří Koun, B.A.

Název: *Eschatologický diskurs v Markově evangeliu a možnosti jeho interpretace* (Praha 2015)

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Lukeš, Th.D. (katedra biblistiky a judaismu HTF UK v Praze)

Formální kritéria:

Diplomová práce, předložená na katedře biblistiky a judaismu HTF UK v Praze, odevzdaná dne 17.7.2015, odpovídá formálním kritériím stanoveným pro vypracování diplomových prací a obsahuje všechny náležitosti (včetně prohlášení studenta o samostatném vypracování a podpisu) nutné pro její přijetí. Formálním nedostatkem je chybějící strana 123!

Rozsah a struktura:

Diplomová práce čítá svým rozsahem 133 stran, přičemž její textová část začíná *Úvodem* na straně 11 a končí *Závěrem* na stranách 124-125, po němž následuje seznam *Použité literatury* (str. 126-130) a obsáhlé anglicky psané *Summary* (str. 131-133). *Anotace, Klíčová slova, Obsah, Seznam zkratk* a *Vysvětlivky* jsou na nečíslovaných stranách 4-10, jež předcházejí *Úvodu*.

Kapitoly práce (*Žánr, Kontext v rámci Markova evangelia, Struktura textu, Kompozice, Doba sepsání, Výklad, Závěrečné shrnutí, Navrhovaný výklad, Závěr*) jsou řazeny logicky, tematicky navazují a rozdělení práce do osmi kapitol s četnými pododdíly přehledně člení text. Stěžejní a nejrozsáhlejší je kapitola šestá – *Výklad* (str. 33-101), která tvoří jádro práce a ukazuje autorovy exegetické dovednosti, jakož i práci s literaturou a překlady biblického textu. Vytknout se dá jen grafická úroveň díla, kdy autor začíná nové kapitoly na spodní části strany po vynechání určitého místa po předchozích řádcích končící kapitoly (např. str. 102, 113) a místy větší font v poznámkách (str. 51).

Seznam *Použité literatury* je členěn na „Prameny a literaturu“, „Sekundární literaturu“, „Encyklopedie a slovníky“ a „Elektronické zdroje“. Obsahuje převážně cizojazyčné tituly, zejména anglické, přičemž pro potřeby diplomové práce je dostatečně rozsáhlý. Kromě monografií, krátkých studií, slovníků a encyklopedií těžší autor i z odborných cizojazyčných žurnálů. Nedostatkem je, že autor neuvádí tituly abecedně, ale zcela náhodně, jak mu „přišly pod ruku“!

Větší pozornost či pečlivá finální revize v této oblasti by pozvedla práci na novou úroveň.

Jazyk a styl:

Jazyk a styl práce odpovídají po stránce odborné, avšak čtení je znepríjemněno gramatickými nedůslednostmi, jež se týkají nedodržování shody podmětu s přísudkem (např. str. 86), pádových koncovek (str. 60, 107), špatného skloňování antických jmen (str. 50, 82), nerespektování pravidel pro psaní velkých písmen (např. str. 114, 121), chybějících teček za iniciálami v poznámkách (např. str. 30), chybějících písmenek ve slovech (např. str. 62), zvrtných zájmen navíc, a místy pak i nejasných větných formulací (např. str. 121).

Autor měl rovněž zvážit užití řeckých fontů a nepřepisovat řecká slova latinkou.

Zmiňované nedostatky jsou bezesporu újmou na hodnotě celku, který je jinak pracně vytvořený a badatelsky ucelený.

Obsah a hodnocení:

Obsáhlá práce Jiřího Kouna řeší exegeticky nesnadný oddíl Markova evangelia a zabývá se 13. kapitolou tohoto evangelia. V rámci komparací zpracovává autor i paralelní oddíly z Matoušova a Lukášova evangelia. Autor začíná u literárního žánru, postupuje ke struktuře textu a stručně řeší teorii malé apokalypsy, kde prezentuje stanoviska T. Colaniho a R. Bultmanna. Nevyhýbá se ani návaznostem na knihu Daniel a midraši k této knize. Zaobírá se datováním Markova evangelia a pozitivním rysem je, že se nebojí historických rekonstrukcí, hledání *Sitz im Leben* této kapitoly, což vede ke zkoumání řady možností a okolností, které z povahy materiálu vyplývají a ukazují na možné způsoby výkladu textu, jeho vznik, nazrávání a fungování za specifických dějinných okolností. Toto vše

je nutné maximálně ocenit, a je patrné, že autor je na problematice osobně zainteresován. Autor dále prezentuje redakční práci Markovu a nevyhýbá se otázkám, zda materiál pochází od Ježíše Nazaretského, jak byl chápán, aktualizován a zpracován „markovskou komunitou“. Ke svým zkoumáním přibírá autor (antické) historiky, zvláště Josepha Flavia, Eusebia či Epifania ze Salamíny, jakož i moderní exegety. (Chybou je, že autor až na výjimky vynechal německé zdroje, ač němčinou zdárně disponuje!) Zvláště podrobně se autor věnuje koloritu I. války židovské a pádu Jeruzaléma, kde hledá spojnice s exegetovaným textem. Kromě těchto souvislostí je přiblížena problematika eschatologie ve vztahu k 13. kapitole Markova evangelia, pojednány jsou otázky spjaté s *parusí* a hodnotný je exkurs do teologie 24. kapitoly Matoušova evangelia.

Co se dá autorovi vytknout, jsou často užitá starší práce (za absence pramenů novějších) a závislost na dvou či třech zdrojích (autorech – Balabanski, Papoušek, Evans), které jsou pisateli „sympatické“. Zvláště patrné je to např. v oddíle 6.3, kde na straně 43 nabízí autor jako jediný zdroj informací pojednání z roku 1966! Z práce je také zřejmé, že autor se neorientuje v současném „ježíšovském bádání“, zvláště v jeho třetí vlně a nekriticky přijímá jednostranný pohled na osobu Ježíše Nazaretského. (Je to patrné např. na str. 21-22, 36, 79. Stanovisko B. Ehrmana není možné brát jako všeobecně platnou normu, existují i další relevantní pohledy – J. D. Crossan, M. Borg, B. Mack, G. Theissen atd., které měl autor vyhodnotit a svou volbu stanoviska zdůvodnit!) Právě poctivé vypořádání se s pohledem na osobu a vystoupení Ježíše Nazaretského by mohlo vtisknout této diplomové práci specifické rysy a významně zde nabízený badatelský počín obohatit. Větší pozornost mohl autor rovněž věnovat „preparaci“ významu pojmu „Syn člověka“. Dalším mínusem je absence hermeneutické rozpravy, neboť není patrné, zda autor vnímá nutnost definování a promýšlení užitých metodiky exegetické práce. Text je více než soubor historických informací! Aspekty narativní, rétorické, sociologické, ideologické a další autor nepojednává. Přesto jsou autorovy závěry logické, cíleně budované a obsažné. Autor se nebojí nabídnout vlastní vidění věci a prezentuje často osobní stanoviska, ač ne vždy je zdůvodní (např. str. 29, 43, 80). Otázkou také je, proč autor pracuje s biblickým překladem Miloše Pavlíka, aniž by důvody pro zohlednění tohoto díla vysvětlil?

Z celku práce je patrné, že autor je zvyklý s biblickým textem pracovat, ačkoli je jeho arzenál exegetických metod poněkud redukován (na strukturu textu a historické souvislosti). Otázky, které si autor nad textem klade, jsou přesto cenné a svědčí o proniknutí do problematiky. V celé práci se autor důsledně drží tématu a z hlediska historických rekonstrukcí téma zdařile prezentoval.

Klasifikace:

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „**velmi dobrý**“. (Odborné zvládnutí tematiky není na špatné úrovni a odpovídá známce „velmi dobrý“. Zohlednění gramatických a dalších nedůsledností by však mohlo znamenat zhoršení hodnocení na „dobrý“.)

Dne 25.8.2015 v Praze

Jiří Lukeš